Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
Stockholm
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Er beteckning: KN2026/01494

Yttrande över Klimat- och näringslivsdepartementets remiss

REMISS AV PROMEMORIAN ENERGIPLANERING I KOMMUNER OCH REGIONER OCH EN MER ENERGIEFFEKTIV OFFENTLIG SEKTOR

INLEDNING

Statens fastighetsverk (SFV) har mottagit ovanstående remiss. Klimat och näringslivsdepartementet har lämnat en promemoria kallat Remiss av promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor. Promemorian behandlar frågan om energiplanering i regioner och kommuner, principen om energieffektivitet först och hänsyn till energieffektivitet vid upphandlingar. SFV har tagit del av promemorian och lämnar nedanstående synpunkter och kommentarer.

SFV:s uppdrag och fastigheter

SFV ansvarar för att förvalta en del av statens fasta egendom. Myndigheten ska inom sitt uppdrag bidra till ett hållbart byggande och en hållbar förvaltning. SFV förvaltar cirka 4 000 byggnader och en sjundedel av Sveriges yta. En stor del av byggnadsbeståndet utgörs av statliga byggnadsminnen eller andra kulturhistoriskt värdefulla byggnader med särskilda skyddsbestämmelser.

SAMMANFATTNING

Statens fastighetsverk (SFV) har beretts möjlighet att lämna synpunkter på promemorian *Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor.*

Promemorian innehåller förslag om utvecklad energiplanering i kommuner och regioner, tillämpning av principen energieffektivitet först samt energieffektivitet vid offentlig upphandling.

Sammanfattande ställningstagande

SFV tillstyrker i huvudsak promemorians förslag. Myndigheten bedömer att förslagen kan bidra till förbättrade förutsättningar för energiplanering och energieffektivisering inom offentlig sektor.

SFV vill samtidigt framhålla vikten av att regelverket ger utrymme för nödvändiga avvägningar mellan energieffektivitet, kulturhistoriska värden, säkerhetskrav och långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning.

Övergripande kommentarer

SFV delar bedömningen att energiplaneringen bör ge förutsättningar för en långsiktigt robust energiförsörjning. För fastigheter som inrymmer samhällsviktiga funktioner är det viktigt att planeringen beaktar behovet av driftsäkerhet, redundans och alternativa försörjningslösningar.

SFV:s fastighetsbestånd omfattar verksamheter med olika krav på energi, inomhusmiljö, tekniska installationer och kulturmiljöhänsyn. Energiplaneringen behöver ge utrymme för dessa variationer.

SFV vill också betona vikten av att de föreslagna regleringarna samordnas med befintliga regelverk inom energi-, klimat- och fastighetsområdet för att undvika överlappande krav och onödig administration.

Energiplanering och en energieffektivare offentlig sektor

Den föreslagna kommunala energiplaneringen kan innebära att SFV i vissa fall omfattas av uppgiftsskyldighet gentemot kommunerna. För delar av fastighetsbeståndet kan uppgifter om energianvändning, effektbehov eller försörjningslösningar vara kopplade till säkerhetskänslig verksamhet. SFV anser därför att regelverket behöver utformas så att skyddsvärda uppgifter kan hanteras på ett ändamålsenligt sätt.

Det är i nuläget svårt att bedöma omfattningen av den uppgiftsskyldighet som förslaget kan medföra för SFV.

SFV noterar att promemorian i huvudsak bygger vidare på befintliga rapporteringsstrukturer, vilket minskar risken för dubbelrapportering och onödig administration.

SFV ser behov av ett förtydligande av hur kraven på energi- och miljöledningssystem ska tillämpas för statliga myndigheter och hur befintliga ledningssystem ska beaktas.

SFV delar bedömningen att uppföljning av energieffektivisering bör ske på nationell nivå, vilket möjliggör hänsyn till olika verksamheters och fastighetsbestånds förutsättningar.

Energieffektivitet först

SFV delar bedömningen att energieffektivitet ska beaktas vid större investeringar. Principen behöver dock tillämpas utifrån en helhetsbedömning

där även kulturhistoriska värden, verksamhetskrav, säkerhet och långsiktig förvaltning vägs in.

För kulturhistoriskt värdefulla byggnader behöver energieffektiviseringsåtgärder bedömas utifrån varje byggnads förutsättningar. Skyddsbestämmelser och bevarandekrav kan begränsa möjligheten att genomföra vissa åtgärder. I vissa fall kan bevarande av befintliga byggnadsdelar vara det mest resurseffektiva alternativet ur ett livscykelperspektiv.

SFV noterar att begreppet "hållbarhet i vidare bemärkelse" inte föreslås ingå i den nya regleringen. För kulturhistoriskt värdefulla byggnader kan dock avvägningar mellan energieffektivitet, bevarande och livscykelperspektiv fortsatt vara relevanta. SFV anser att sådana aspekter bör kunna beaktas vid tillämpningen.

SFV bedömer att Riksantikvarieämbetet, Energimyndigheten och berörda offentliga fastighetsförvaltare bör involveras i framtagandet av vägledning för kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Tydligare kriterier för upphandling

SFV delar bedömningen att offentlig upphandling kan bidra till ökad energieffektivisering. För att säkerställa en enhetlig tillämpning bedömer SFV att vägledning och tillämpningsstöd behöver tas fram.

SFV noterar att promemorian innehåller särskilda undantag för byggnader med officiellt skydd eller särskilt kulturhistoriskt värde. SFV anser att motsvarande hänsyn bör beaktas även vid tillämpningen av andra energirelaterade krav.

Promemorian medger undantag för byggnader med officiellt skydd eller särskilt kulturhistoriskt värde vid köp av byggnader. SFV anser att motsvarande hänsyn bör beaktas även vid tillämpningen av principen energieffektivitet först och andra energirelaterade krav som kan aktualiseras för denna typ av byggnader.

Energiprestandaavtal

SFV bedömer att energiprestandaavtal kan vara ett användbart verktyg för energieffektivisering. Förutsättningarna varierar dock mellan olika typer av fastigheter.

För kulturhistoriskt värdefulla byggnader kan möjligheterna att genomföra standardiserade åtgärder vara begränsade. Energiprestandaavtal bör därför kunna anpassas till byggnadernas särskilda förutsättningar samt till gällande skydds- och bevarandekrav.

SFV bedömer vidare att kravet lämpligen kan hanteras genom att frågan om energiprestandaavtal integreras som en dokumenterad bedömningspunkt i myndighetens upphandlingsprocess.

Beslut

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Max Elger. Föredragande har varit David Nord.

Vid föredragningen har även deltagit Irene Svenonius, överdirektör, Maria Östholm, direktör Projekt- och teknikavdelningen samt Tove Kockum, rättschef.